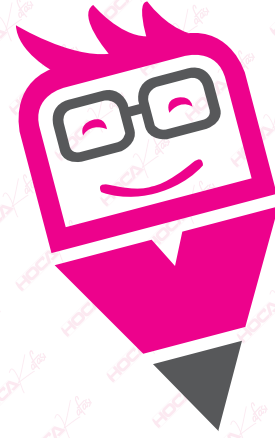

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE: İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ	7
2. ÜNİTE: İSLAMİYET ÖNCESİ KÜLTÜR VE MİRAS	19
3. ÜNİTE: TÜRK İSLAM TARİHİ	27
4. ÜNİTE: TÜRK İSLAM TARİHİ KÜLTÜR VE MEDENİYET	43
5. ÜNİTE: OSMANLI KURULUŞ VE YÜKSELME DÖNEMİ (1299 - 1579)	55
6. ÜNİTE: OSMANLI'DA KÜLTÜR VE MEDENİYET	67
7. ÜNİTE: OSMANLI DEVLETİ DURAKLAMA VE GERİLEME DÖNEMİ (1579 - 1792)	87
8. ÜNİTE: OSMANLI DEVLETİ DAĞILMA DÖNEMİ (1792 - 1922).....	97
9. ÜNİTE: 20. YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ	109
10. ÜNİTE: KURTULUŞ SAVAŞI HAZIRLIK DÖNEMİ	125
11. ÜNİTE: KURTULUŞ SAVAŞI MUHAREBELER DÖNEMİ	141
12. ÜNİTE: İNKILAPLAR.....	157
13. ÜNİTE: ATATÜRK DÖNEMİ DIŞ POLİTİKA	177
14. ÜNİTE: ATATÜRK İLKELERİ	185
15. ÜNİTE: 20. YÜZYIL BAŞLARINDA DÜNYA.....	193
16. ÜNİTE: II. DÜNYA SAVAŞI (1939 - 1945)	205
17. ÜNİTE: SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİ (1945 - 1963)	215
18. ÜNİTE: YUMUŞAMA (DETANT) DÖNEMİ (1962 - 1991)	225
19. ÜNİTE: KÜRESELLEŞEN DÜNYA (1991 - GÜNÜMÜZ)	235
KPSS ÇIKMIŞ SORULAR	245

1. ÜNİTE
İSLAMİYET
ÖNCESİ
TÜRK
TARİHİ

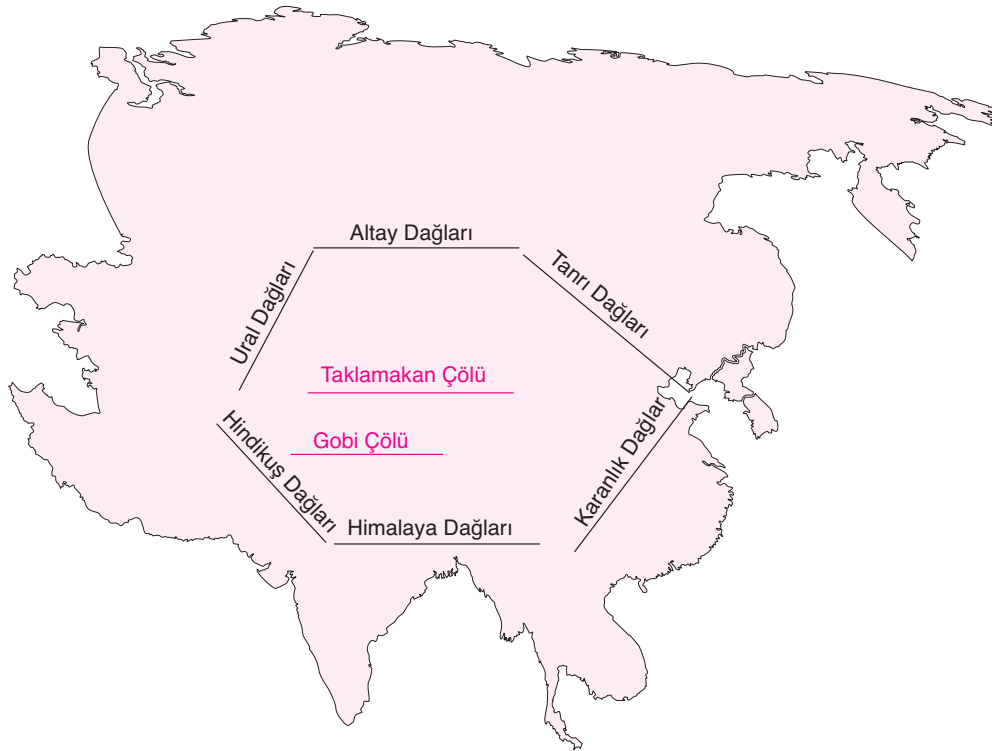

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK TARİHİ

Türklerin Ana Yurdu

› Türklerin ana yurdu Orta Asya'dır.

› Orta Asya'nın güneyinde Himalaya Dağları, güneybatısında Hindikuş Dağları, güneydoğusunda Karanlık Dağlar, kuzeyinde Altay Dağları, kuzeybatısında Ural Dağları, kuzeydoğusunda Tanrı Dağları bulunur. Orta Asya'da Taklamakan Çölü ile Gobi Çölü olmak üzere iki de çöl bulunmaktadır.

Türk Göçlerinin Neden ve Sonuçları

Zamanla Türkler, Orta Asya'dan dünyanın değişik bölgelerine doğru göç etmişlerdir.

Göçlerin nedenlerine bakacak olursak;

- › İklım değişiklikleri,
- › Dış baskılar (özellikle Çin)
- › Boylar arası mücadeleler
- › Ekonomik sorunlar
- › Bağımsız yaşama duygusu

Göçlerin sonucuna bakacak olursak;

- › Türk kültürü Asya'nın dışına yayılmıştır.
- › Devlet yönetimi ve askerlik konusunda diğer toplumlara etkilemişlerdir.
- › Farklı dinlere yönelip millî benliklerini yitirmişlerdir.

Not: Türklerin atı evcilleştirmiş olması göçleri kolaylaştırmıştır.

II. Göktürk (Kutluk) Devleti (682 –744)

- Kurucuları **Kutluk (İleriş) Kağandır**. Göktürklere Çin esaretinden kurtararak bağımsızlığını ilan etmiştir. Ardından Çin üzerine 46 sefer düzenlemiştir.

Not: II. Göktürklerin Çin'den bağımsızlığını kazanma konusunda daha önce teşebbüste bulunan kişi Kürşat olduğu düşünülür ve bu konu **Kürşat Destanı**'nın konusudur.

- Başkenti **Ötüken**'dir. Sonradan Kutluk Kağan başkenti **Karakurum**'a taşımıştır.
- En parlak dönemini **Bilge Kağan** zamanında yaşamıştır. (Bilge Kağan kardeşi Kültigin ile birlikte ülkeyi yönetmiştir. Bu dönem Çin ile Şantan Savaşı yapılmıştır.

Not: Bazı kaynaklar en parlak dönemini **Kapgan Kağan Dönemi**'nde yaşadığını söylemektedir. Ancak doğru olan **Bilge Kağan**'dır.

- **Karluk, Bismil** ve **Uygur** saldırılarıyla yıkılmıştır.
- **Vezir Tonyukuk** bu devlete uzun yıllar hizmet etmiştir.

Türk tarihinin ilk alfabesi (Orhun) onlara aittir.

- Türk tarihinin ilk milli alfabesi olan **Orhun Alfabesi** ve yazılı eseri olan **Orhun Abideleri** bu devlete aittir.

Not: Vezir Tonyukuk Göktürk kaynaklarında **Apa Tarkan** olarak bilinmektedir. Batılı tarihçiler tarafından ise **Türklerin Bismark**'i olarak adlandırılır. Türk tarihinin **ilk yazar** ve **tarihçisidir**.

- › Bazı Türk devletlerinde kurultayın dışında farklı isimlerle anılan ancak aynı amaç için meclisler de bulunmaktadır. Bu devlet – meclis eşleştirilmesi yandaki tabloda verilmiştir.

Devlet / Boy	Meclis
Hazarlar	İhtiyarlar Meclisi
Tuna Bulgarları	Millet Meclisi
Avrupa Hunları	Seçkinler Meclisi
Tabgaçlar	Nazırlar Meclisi
Peçenekler	Komenton Meclisi
Oğuzlar	Tirnek Meclisi

Göçebe Yaşam ile Yerleşik Yaşamın Kıyaslanması	
Göçebelere	Yerleşiklerde;
• Tarımsal faaliyet görülmez.	• Tarımsal faaliyet görülür.
• Mimari eser görülmez.	• Mimari eser görülür.
• Uzun süreli hapis görülmez.	• Uzun süreli hapis görülür.
• Genelde çadırlarda yaşarlar.	• Genelde evlerde yaşarlar.
• Yazılı hukuk ve yazılı edebiyat az gelişir.	• Yazılı hukuk ve yazılı edebiyat çok gelişir.
• Ana geçim kaynağı hayvancılık ve ticarettir.	• Ana geçim kaynağı tarım ve ticarettir.
• Maden işlemeciliği ve dokumacılık görülebilir.	• Maden işlemeciliği ve dokumacılık görülür.
• Bilimsel faaliyetler olabilir.	• Bilimsel faaliyetler olur.
• Mezar olabilir.	• Mezar olur.
• Yazı ve alfabe olabilir.	• Yazı ve alfabe olur.

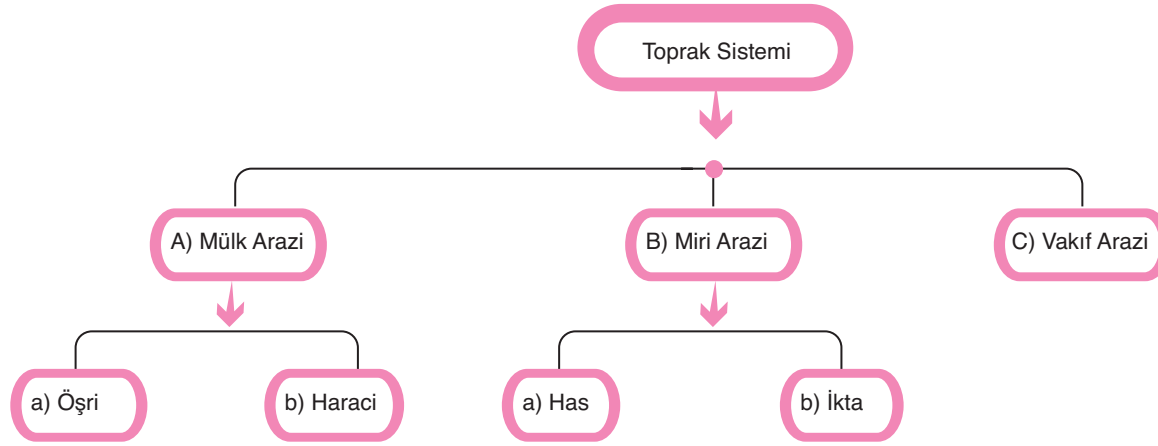
Toplum Yapısı

- › Türklere en küçük toplum birimi **aile**dir. (**oğuş**) Aileler birleşerek **soyu (urug)** oluşturur. Soylar birleşerek boyu oluşturur. Boylar birleşerek Milleti (budun) oluşturur. Budunlar da birleşip il (**devlet**) oluşturur.
- › Genel olarak göçebe bir yaşam tarzı vardır. Bu da Türk tarihini bir bütün olarak incelemeyi zorlaştırır. Ana geçim kaynağını hayvancılık ve ticaretin oluşturmasına neden olurdu.
- › Ayrıca Türklere **kölelik görülmezdi**. Türklere tek eş ile evlilik (**monogami**) ve başka kabileden evlilik (**exogami**) geçerli olmuştur.
- › Türklere obanın devamlılığını sağlamak için kalıcı miras küçük erkek çocuğa bırakılırdı.
- › Türk toplumunda kadınlar erkeklerle eşit haklara sahip olmuşlardır.

Ekonomi

- › Ekonomi hayvancılık ve ticaret üzerine kuruludur.
- › Türklere İpek ve Kürk yollarına hakim olabilmek için civar ülkelerle mücadele etmişlerdir.

A) Mülk Arazi: Mülkiyeti şahıslarda olan arazidir. Şahıs her türlü tasarrufa sahiptir.

a) Öşri: Mülkiyeti Müslimanlarda olan arazidir.

b) Haraci: Mülkiyeti gayrimüslim şahıslarda olan arazidir.

B) Miri Arazi: Mülkiyeti devlette olan arazidir. İşleme hakkı görevleri karşılığında birilerine verilir.

a) Has: Geliri sultan ve üst düzey görevlilere ayrılan arazidir.

b) İktâ: Devlete ait olan bu arazinin işletim hakkı köylüye verilir, köylü de bunun karşılığında memur yetiştirir ve asker beslerdi. Böylelikle hem köylü, hem memur ve hem de askerler bu işten geçimini sağlardı.

C) Vakıf Arazi: Vakıflar bu arazileri işler bunun karşılığında buldukları yerlerde okul, hastane, cami gibi hayır kurumları yaparlardı. Yani devlet belediyeçilik hizmetlerini vakıflara yaptırdı.

Osmanlı Devleti'nde Toprak Yönetimi

Osmanlı Devleti'nde toprakların büyük çoğunluğunun mülkiyeti devlete aitti. Bu aslında katı devletçi bir ekonomik modeli benimsediğinin göstergesidir. Topraklar özü itibariyle 3 ana başlıkta inceleniyordu. Mülkiyeti şahıslarda olanlara **mülk arazi** mülkiyeti devlette olan arazilere **miri arazi**, vakıfların işlettiği arazilere de **vakıf arazi** adı veriliyordu.

Osmanlı Devletinde Toprak Sistemi

Mülk Arazi

Öşri Topraklar

Mülkiyeti Müslümanlar-
da olan topraklardır.

Haraci Topraklar

Mülkiyeti Gayrimüslim-
lerde olan topraklardır.

Miri Arazi

Ocaklık

Geliri kale muhafızları ve tersane giderlerine ay-
rılır.

Paşmaklık

Geliri padişah kızlarına, annelerine ve eşlerine
ayrılır.

Yurtluk

Geliri sınırları koruyanlara ayrılır.

Malikane

Geliri devlete üstün hizmette bulunanlara ayrılır.

Mukataa

Geliri doğrudan devlete ayrılır.

Dirlik

Geliri devlet memurlarına ayrılır. Üst düzey me-
murlara Has, orta düzey memurlara Zeamet ve
alt düzey memurlara ise Timar şeklinde sınıflan-
dırılırdı.

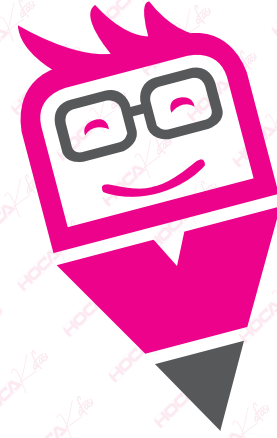
Vakıf Arazi

Geliri vakıflara ayrılır. Va-
kıflar da bunun karşılığında
kamu yararına **okul, has-
tane, imarethane, cami**
gibi kurumlar açardı.

Ayrıca burada çalışanların
giderlerini karşılardı.

Aslında devlet belediyeçilik
hizmetlerini vakıflar üzerin-
den yürütürdü.

19. ÜNİTE
KÜRESELLEŞEN
DÜNYA
(1991 - GÜNÜMÜZ)

Not: Çekoslovakya, Doğu Bloğu'ndan ayrılan ilk devlettir. Bu ayrılışı 1953'te Doğu Bloğu'ndan atılan Yugoslavya ile karıştırmamak gerekir. Çekoslovakya bloktan ayrılırken, Yugoslavya atılmıştır.

Çekoslovakya, Doğu Bloğu'ndan sessiz ve kansasız bir şekilde ayrıldığı için bu devrime **Kadife Devrim** adı verilir.

İki Almanya'nın Birleşmesi

Bilindiği üzere II. Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya Doğu ve Batı olmak üzere ikiye ayrılmış, Doğu Almanya SSCB'nin, Batı Almanya ise ABD'nin güdümünde kalmıştı. İki taraf 1961'de Berlin Duvarı'nı örerek ayrılıklarını bir setle pekiştirmişlerdi. Ancak 1990'lara doğru geldiğimizde iki devletin birleşme talepleri artınca Gorbaçov, önce Doğu Almanya'dan batıya turistik olarak geçişlere izin vermiş ardından da birleşme talebine hayır diyememiş ve önce 14 Ekim 1990'da **Berlin Duvarı yıkılmış** 3 Ekim 1990'da da iki **Almanya resmen birleşmiştir**.

Not: Çekoslovakya ve Almanya'yı Macaristan, Polonya, Bulgaristan, Romanya gibi devletlerin ülkelerindeki sosyalist partileri ya tamamen tasfiye ettiği ya da etkinliğini azalttığı görülmüştür. Yani Balkanlar'da Doğu Bloğu çok büyük bir darbe almıştır.

SSCB'den İlk Kopuşlar

SSCB, daha önce bahsettiğimiz gibi Rusya, Ukrayna, Beyaz Rusya, Moldova, Gürcistan, Ermenistan, Estonya, Letonya, Litvanya, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan gibi 15 devletten oluşuyordu. Bu ekipten ilk ayrılık sinyalleri Baltık ülkelerinden gelmiştir. İlk ayrılan ülke ise **Litvanya** olmuştur. Ardından diğerleri bunu takip edecektir. **Boris Yeltsin** önderliğinde **Gorbaçov** bir **darbeyle** indi-

rilecektir. 21 Aralık 1991'de **Alma Ata Zirvesi Toplantısı'nı** yapan SSCB ülkeleri birliği dağıttıklarını yerine de **Bağımsız Devletler Topluluğu'nu** kurduklarını söylemişlerdir. BDT içinde Rusya, Beyaz Rusya, Ukrayna, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan ve Türkmenistan olacaktır. Ancak günümüzde Gürcistan, Türkmenistan ve Ukrayna birlikten ayrılmıştır.

SSCB'den Kopan Türk Cumhuriyetleri Azerbaycan

- SSCB'den ilk ayrılan Türk devletidir.
- **İlk tanıyan ülke Türkiye'dir.**
- İlk devlet başkanı **Ayaz Muttalibov'dur.**
- Sonra sırasıyla **Ebulfeyz Elçibey**, Haydar Aliyev ve İlham Aliyev bu görevi yapacaktır.
- Ebulfeyz Elçibey ilk kez **iki devlet bir millet** tabirini Türkiye için kullanacaktır.
- Azerbaycan'ın Ermenistan ile Dağlık Karabağ sorunu bulunmaktadır.
- Ermeniler 1993'te Hocalı kasabasında büyük **katliam** yapmışlardır.
- Azerbaycan petroleri **Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı** üzerinden dünyaya pazarlanmaktadır.
- **Bahtiyar Vahapzade** ünlü edebiyatçılardır.

Kazakistan

- 1991'de bağımsızlığını kazanmıştır.
- **İlk tanıyan ülke Türkiye'dir.**
- Kuruluşundan bu yana devlet başkanı **Nursultan Nazarbayev'di** ancak **Kasım Cömert Tokoyev** geçti:
- Dünyadaki **kromun** %26'sı, **altının** %20'si, **uranyumun** %17'si **Kazakistan'dadır.**
- Türkiye ile koordineli **Ahmet Yesevi Üniversitesi** buradadır.
- Kendi isteğiyle **nükleer silah depolarını** kapatan ilk ülkedir.

Yugoslavya'daki Gelişmeler

Yugoslavya devleti, 1919'da kurulmuş ve 1945'te Tito önderliğinde sosyalizmi ilan etmiştir. Bu devletin içinde **Sırp lar, Hırvatlar, Slovenler, Boşnaklar, Makedonlar, Karadağlılar** ve **Kosovalılar** bulunuyordu. Tito, bu 7 ulusa eşit haklar vererek bir konfederasyon oluşturmuştu. Bu kozmopolit devlete küçük SSCB deniliyordu. Çünkü 15 ulusu bir araya toplayan SSCB'den bir farkı yoktu.

Tito'nun 1980'de ölümü bu ulusları birbirine düşürmüş ve bağımsızlık hareketine yöneltmiştir. Bu anlamda ilk bağımsızlığını Slovenya kazanmıştır. Bunu diğerleri takip etmiştir. Ancak Boşnakların bağımsız olma süreci biraz sancılı olacaktır. Bunda Bosna - Hersek bölgesinde Boşnakların yanında Sırp ve Hırvat nüfusunun da olması Sırbistan ve Hırvatistan devletlerinin bölgeye müdahalesine neden olacaktır. Bu doğrultuda 1992-1995 arasında üç devlet arasında ciddi bir savaş başlayacaktır. Boşnaklar, Sırp katliamlarına maruz kalacaktır. Sonucunda 1995'te Birleşmiş Milletler'in araya girmesiyle **Dayton Antlaşması** imzalanacak ve bu antlaşmayla Bosna - Hersek Federasyonu ile küçük bir Sırp Cumhuriyeti kurulacaktır.

Not: Bu savaş esnasında **Srebrenitsa Katliamı** adını verdiğimiz bir katliam oldu ve Sırp Cumhurbaşkanı **Slobodan Miloseviç** ile komutan **Radko Miladiç** Lahey Adalet Divanı'nda soykırım suçundan yargılanmıştır. Bölgede bağımsızlığını kazanan son devlet 2008'de **Kosova'dır**. Bu dönem Bosna - Hersek Devlet Başkanı **Aliya İzzetbegoviç'tir**. Bilge lider olarak bilinir. Sırp lar bölgede katliam yaptıklarını saklamak için cesetleri derinliği yüksek mezarlara gömmüş ve üzerlerini kapatmışlardır. Yıllar sonra bu mezarların bulunduğu yerde **Artemis** adı verilen çiçekler çıkmaya ve bu çiçeklerden beslenen mavi kelebekler uçmaya başladı. Bunları takip ederek mezarlar bulundu.

Son Dönem Ortadoğu Gelişmeleri

Filistin Kurtuluş Örgütü

1959'da Filistin'in bağımsızlığı için **El Feth Örgütü, Yaser Arafat Önderliğinde** kuruldu.

1964'te yine aynı amaç için Filistin Kurtuluş Örgütü **Mahmud Abbas** önderliğinde kuruldu.

1974'te iki örgüt Filistin Kurtuluş ismi ile birleşti.

1980'de **Venedik Deklarasyonu** ile konu çözülmeye çalışıldı.

1981'de **Fahd Planı** ile konu çözülmeye çalışıldı.

1982'de **Reagen Planı** ile konu çözülmeye çalışıldı.

1987'de bu örgüt intifada adını verdiğimiz sivil direnişe geçti.

1988'de **Filistin devletini** kurduğunu ilan etti.

1991'de **Madrid Konferansı'nda** Filistin ve İsrail ilk kez aynı masada oturdu

1993'te **Oslo Konferansı'nda** iki ülke birbirini resmen tanıdı.

2007'de **Anna Polis Toplantısı'yla** barış müzakereleri başladı.

Birinci Körfez Savaşı (1990)

Irak-İran savaşlarında ciddi ekonomik kayba uğrayan Irak bu zararı telafi etmek için 1990'da **Kuveyt'i** işgal etti ve 19. ili olarak ilan etti. Gerekece olarak da Kuveyt'in Irak-İran Savaşı esnasında düşük petrol satarak kendini ekonomik kayba uğrattığını gösterdi. Ayrıca bahsi geçen savaş esnasında Kuveyt'in Irak'a para hibesinde bulunduğunu şimdi de bunun borç olduğunu iddia ettiğini de gerekece gösteriyordu.

Saddam'ın işgali karşısında Birleşmiş Milletler ABD öncülüğünde 28 devletten oluşan adına **çekiç güc** ismini verdikleri bir ortak orduyla girdi ve Saddam'ın **Cumhuriyet Muhafızları** adını verdiği birliği direnemeyip Kuveyt'i boşalttı.

İkinci Körfez Savaşı (2003)

ABD'nin 2001'de İkiz Kuleleri'nin vurulmasından sonra Irak'ın El Kaide örgütünü korduğu, elinde ciddi kitle imha silahlarının bulunduğu ve Irak'a demokrasi taşınması gerektiği gerekçesiyle saldırmıştır.

Bu saldırıda 2003'te **Saddam Hüseyin** devrildi.

2006'da Saddam Hüseyin idam edildi ve Celal Talabani Cumhurbaşkanı seçildi.